

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	9
--------------------	---

Część 1. TWORZYWA KONSTRUKCYJNE

1. Stosowane oznaczenia.....	12
2. Stale	16
2.1. Uwagi ogólne o stalach	16
2.2. Własności wytrzymałościowe i technologiczne stali ogólnego przeznaczenia	18
2.3. Stale o określonym składzie chemicznym	19
2.4. Stale o określonej wytrzymałości i określonym składzie chemicznym	20
2.5. Własności wytrzymałościowe i technologiczne stali o określonej wytrzymałości i określonym składzie chemicznym	20
2.6. Porównanie gatunków stali węglowych konstrukcyjnych zwykłej jakości	21
2.7. Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia.....	22
2.8. Własności mechaniczne stali konstrukcyjnej wyższej jakości ogólnego przeznaczenia	23
2.9. Własności mechaniczne stali konstrukcyjnych wyższej jakości ogólnego przeznaczenia w stanie obrobionym cieplnie	23
2.10. Stale konstrukcyjne wyższej jakości ogólnego przeznaczenia z wymaganą udarnością	24
2.11. Porównanie oznaczeń gatunków stali wyższej jakości.....	25
2.12. Stale konstrukcyjne stopowe do nawęglania — własności wytrzymałościowe.	25
2.13. Stale konstrukcyjne stopowe do ulepszania cieplnego — własności wytrzymałościowe	26
2.14. Stale konstrukcyjne stopowe do azotowania — własności wytrzymałościowe	27
2.15. Stale konstrukcyjne stopowe sprężynowe — własności wytrzymałościowe	27
2.16. Skład chemiczny stali do wyrobu rur	28
2.17. Własności mechaniczne rur walcowanych na gorąco	29
2.18. Wykresy własności wytrzymałościowych i wielkości fizycznych stali węglowych i stopowych	30
2.19. Własności charakterystyczne i przykłady zastosowania stali kwasoodpornych.	64
2.20. Stale odporne na korozję, nierdzewne i kwasoodporne — skład chemiczny	67
2-21. Temperatura kucia i obróbki cieplnej stali odpornych na korozję, nierdzewnych i kwasoodpornych	68
2.22. Porównanie oznaczeń gatunków stali odpornych na korozję.....	70
2.23. Własności mechaniczne i fizyczne stali kwasoodpornych	71
2.24. Wykresy własności wytrzymałościowych i wielkości fizycznych stali odpornych na korozję, nierdzewnych i kwasoodpornych	74
2.25. Własności charakterystyczne i przykłady zastosowania stali żaroodpornych	84

2.26. Orientacyjne temperatury przeróbki plastycznej i obróbki cieplnej dla stali żaroodpornych i żarowytrzymałych	85
2.27. Skład chemiczny stali żaroodpornych	87
2.28. Własności mechaniczne stali żaroodpornych w temperaturze normalnej w stanie obrobionym cieplnie	88
2.29. Własności mechaniczne stali zaworowych w prętach w temperaturze normalnej (pokojowej) w stanie obrobionym cieplnie	91
2.30. Porównanie oznaczeń gatunków stali żaroodpornych.....	92
2.31. Wykresy własności wytrzymałościowych i wielkości fizycznych stali żaroodpornych. .	93
3. Staliwa	98
3.1. Skład chemiczny i własności mechaniczne staliw węglowych	98
3.2. Skład chemiczny staliw stopowych konstrukcyjnych	100
3.3. Własności mechaniczne staliw stopowych konstrukcyjnych	101
3.4. Skład chemiczny staliwa stopowego konstrukcyjnego do pracy w podwyższonych temperaturach	102
3.5. Własności mechaniczne staliwa stopowego do pracy w podwyższonych temperaturach	103
3.6. Orientacyjne własności mechaniczne staliwa stopowego w podwyższonych temperaturach	104
3.7. Orientacyjne wartości granicy pełzania staliw stopowych.....	104
3.8. Zestawienie oznaczeń staliwa stopowego do pracy w podwyższonych temperaturach	105
3.9. Skład chemiczny staliwa stopowego żaroodpornego.....	105
3.10. Własności mechaniczne staliwa żaroodpornego.....	106
3.11. Temperatura obróbki cieplnej staliwa żaroodpornego.....	106
3.12. Orientacyjne zastosowanie staliwa żaroodpornego	107
3.13. Orientacyjna granica pełzania staliwa żaroodpornego w wysokich temperaturach . .	108
3.14. Zestawienie oznaczeń gatunków staliwa żaroodpornego	108
3.15. Skład chemiczny staliwa stopowego odpornego na korozję (nierdzewnego i kwaso- odpornego).....	109
3.16. Własności mechaniczne staliwa odpornego na korozję.....	110
3.17. Warunki obróbki cieplnej staliwa odpornego na korozję.....	110
3.18. Przykłady zastosowania staliwa odpornego na korozję.....	110
3.19. Orientacyjne własności mechaniczne staliwa odpornego na korozję w podwyższonych temperaturach.....	111
3.20. Porównanie oznaczeń staliw odpornych na korozję	111
4. Żeliwa	112
4.1. Skład chemiczny żeliw szarych na różnego rodzaju odlewy maszynowe (odlewane do form piaskowych).....	112
4.2. Skład chemiczny żeliw stopowych.....	113
4.3. Skład chemiczny odlewów handlowych	113
4.4. Zastosowanie poszczególnych gatunków odlewów handlowych	114
4.5. Klasyfikacja żeliwa sferoidalnego perlitycznego.....	114
4.6. Klasyfikacja żeliwa sferoidalnego ferrytycznego	115
4.7. Klasyfikacja żeliwa ciągliwego czarnego	115
4.8. Klasyfikacja żeliwa ciągliwego białego.....	115
4.9. Klasyfikacja metalicznej osnowy żeliwa szarego wg ilości perlitu.....	116
4.10. Klasyfikacja metalicznej osnowy żeliwa szarego wg dyspersji perlitu	116
4.11. Klasyfikacja żeliwa szarego.....	116
4.12. Własności mechaniczne żeliwa szarego	117
4.13. Własności mechaniczne żeliw stopowych.....	117
4.14. Orientacyjne składy chemiczne żeliw szarych.....	118
4.15. Zależność własności mechanicznych żeliw od ich struktury.....	119
4.16. Fizyczne własności żeliwa w temperaturze otoczenia.....	119

4.16.1.	Zależność współczynnika rozszerzalności liniowej żeliwa szarego od temperatury	120
4.16.2.	Wpływ składników stopowych żeliwa na odporność korozyjną	120
4.17.	Szybkość korozji żeliwa w różnych ośrodkach [g/m ² dobę]	120
4.18.	Wpływ składników stopowych na żaroodporność żeliwa.....	121
4.19.	Orientacyjne zastosowanie niektórych żeliw stopowych	121
4.20.	Skład chemiczny żeliw chromowych	122
4.21.	Orientacyjne własności mechaniczne i fizyczne żeliw chromowych	123
4.22.	Orientacyjne zastosowanie żeliw chromowych	123
4.23.	Skład chemiczny żeliw krzemowych.....	125
4.24.	Orientacyjne własności mechaniczne i fizyczne żeliw krzemowych	125
4.25.	Orientacyjne zastosowanie żeliw krzemowych.....	126
4.26.	Skład chemiczny żeliw aluminiowych	126
4.27.	Orientacyjne własności mechaniczne i fizyczne żeliw aluminiowych	127
4.28.	Orientacyjne zastosowanie żeliw aluminiowych	127
5.	Metale kolorowe i ich stopy	129
5.1.	Aluminium i jego stopy	129
5.1.1.	Niektóre własności czystego aluminium.....	129
5.1.2.	Klasyfikacja aluminium	130
5.1.3.	Technologiczna charakterystyka niektórych odlewniczych stopów aluminiowych	131
5.1.4.	Własności fizyczne odlewniczych stopów aluminium	132
5.1.5.	Własności technologiczne i zastosowanie stopów aluminium do przeróbki plastycznej	132
5.1.6.	Skład chemiczny stopów aluminium do przeróbki plastycznej	136
5.1.7.	Skład chemiczny odlewniczych stopów aluminium	136
5.1.8.	Własności fizyczne i mechaniczne niektórych stopów aluminium do przeróbki plastycznej	137
5.1.9.	Własności mechaniczne i orientacyjne zastosowanie odlewniczych stopów aluminium	139
5.1.10.	Wykresy własności mechanicznych aluminium i jego stopów	141
5.2.	Miedź i jej stopy	144
5.2.1.	Niektóre własności czystej miedzi	144
5.2.2.	Gatunki, składy chemiczne, zastosowania miedzi	145
5.2.3.	Orientacyjne własności brązów do przeróbki plastycznej w stanie wyżarzonym	147
5.2.4.	Skład chemiczny brązów do przeróbki plastycznej	148
5.2.5.	Zastosowanie brązów do przeróbki plastycznej	148
5.2.6.	Własności i zastosowanie odlewniczych stopów miedzi	149
5.2.7.	Stan, postać, własności technologiczne i główne zastosowanie mosiądzów do przeróbki plastycznej	151
5.2.8.	Własności niektórych mosiądzów do przeróbki plastycznej	153
5.2.9.	Wykresy własności mechanicznych miedzi i jej stopów	154
5.3.	Cyna i jej stopy	166
5.3.1.	Najważniejsze własności fizyczne czystej cyny	166
5.3.2.	Skład chemiczny różnych gatunków cyny	166
5.3.3.	Zastosowanie różnych gatunków cyny	167
5.3.4.	Własności mechaniczne czystej cyny	167
5.3.5.	Wykresy własności mechanicznych cyny i jej stopów	168
5.4.	Cynk i jego stopy.....	169
5.4.1.	Najważniejsze własności fizyczne czystego cynku o zawartości 99,99% Zn.	169
5.4.2.	Zastosowanie cynku	169
5.4.3.	Skład chemiczny produkowanego cynku	170
5.4.4.	Własności mechaniczne czystego cynku o zawartości 99,99% Zn	170

5.4.5.	Wpływ temperatury na własności mechaniczne cynku	171
5.4.6.	Własności i zastosowanie stopów odlewniczych cynku do przeróbki plastycznej	171
5.4.7.	Własności i zastosowanie znieli	174
5.4.8.	Skład chemiczny znieli.....	176
5.5.	Stopy łożyskowe.....	179
5.5.1.	Skład chemiczny stopów łożyskowych na osnowie Sn i Pb.....	179
5.5.2.	Zastosowanie stopów łożyskowych na osnowie Sn i Pb.....	181
5.5.3.	Stopy łożyskowe na bazie cynku lub aluminium	182
5.6.	Magnez i jego stopy.....	182
5.6.1.	Własności fizyczne czystego magnezu.....	182
5.6.2.	Własności mechaniczne czystego magnezu.....	182
5.6.3.	Orientacyjne własności technologiczne i główne zastosowanie stopów magnezu do przeróbki plastycznej	183
5.6.4.	Własności odlewniczych stopów magnezu.....	184
5.6.5.	Własności mechaniczne nowych stopów magnezu	185
5.6.6.	Skład chemiczny stopów magnezu do przeróbki plastycznej	186
5.6.7.	Skład chemiczny odlewniczych stopów magnezu	186
5.6.8.	Wykresy własności mechanicznych stopów magnezu	187
5.7.	Nikiel i jego stopy	188
5.7.1.	Najważniejsze własności fizyczne czystego niklu	188
5.7.2.	Własności mechaniczne niklu krzemowego i manganowego	188
5.7.3.	Składy chemiczne i zastosowania niklu	188
5.7.4.	Skład chemiczny stopów niklu do przeróbki plastycznej	189
5.7.5.	Zależność siły termoelektrycznej termooigniwa chromel — alumel od temperatury	190
5.7.6.	Własności mechaniczne przerobionego plastycznie i zmiekkzonego niklu hutniczego i elektrolitycznego	190
5.7.7.	Wykresy własności mechanicznych niklu i jego stopów	191
5.8.	Ołów i jego stopy.....	193
5.8.1.	Najważniejsze własności fizyczne czystego ołowiu	193
5.8.2.	Własności mechaniczne czystego ołowiu.....	193
5.8.3.	Skład chemiczny ołowiu miękkiego i jego zastosowanie	194
5.8.4.	Skład chemiczny oraz główne zastosowanie stopów ołowiu z antymonem	195
5.9.	Srebro i jego stopy	196
5.9.1.	Własności fizyczne czystego srebra	196
5.9.2.	Skład chemiczny poszczególnych gatunków srebra.....	196
5.9.3.	Własności mechaniczne czystego srebra	197
5.9.4.	Własności mechaniczne niektórych stopów srebra z miedzią i cynkiem	197
5.10.	Spoiwa (lutowia)	197
5.10.1.	Spoiwa miękkie do lutowania — własności fizyczne i zastosowanie	197
5.10.2.	Spoiwa miękkie do lutowania —• składy chemiczne	199
5.10.3.	Wytyczne zastosowania spoiw.....	200
5.10.4.	Spoiwa srebrne do lutowania — składy chemiczne.....	200
5.10.5.	Spoiwa dla różnych stopów technicznych.....	201
5.10.6.	Orientacyjne własności mechaniczne wyżarzonych metali o czystościach technicznych i w temperaturze otoczenia	202
6.	Materiały ceramiczne.....	203
6.1.	Podstawowe własności wyrobów kamionkowych kwasoodpornych.....	203
6.2.	Własności wyrobów kamionkowych	204
6.3.	Przykłady zastosowania mas i szkliv do wyrobów kamionkowych	204
6.4.	Własności bazaltowej leizny kamiennej (wyroby z masy drobnokrystalicznej)	205
6.5.	Własności surowców oraz wyrobów bazaltowych i diabazowych.....	205
6.6.	Dane o zachowaniu się materiałów ogniotrwałych w różnych warunkach pracy	206

6.7. Ogniotrwałość materiałów ogniotrwałych	208
6.8. Podział wyrobów ogniotrwałych krzemionkowych	209
6.9. Własności niektórych wyrobów ogniotrwałych	209
6.10. Własności wyrobów kwarcowo-szametowych	210
6.11. Zmiana wytrzymałości na ściskanie wyrobów szametowych i kwarcowo-szametowych w zależności od temperatury	211
6.12. Własności fizyczne ceramicznych wyrobów termoizolacyjnych	211
6.13. Współczynnik przewodnictwa cieplnego materiałów izolacyjnych	212
6.14. Współczynnik przewodnictwa cieplnego materiałów ogniotrwałych	213
7. Materiały ceramiczne i cer metale żaroodporne	214
7.1. Skład chemiczny i własności niektórych cermetali żaroodpornych	214
7.2. Skład chemiczny stopów żarowytrzymałych produkowanych w USA	215
7.3. Wytrzymałość na pełzanie stopów żarowytrzymałych	215
7.4. Skład chemiczny i własności niektórych materiałów ceramicznych żaroodpornych	216
7.5. Klasyfikacja gruntów rodzimych jako podłoża dla fundamentów	217
7.6. Wytrzymałości obliczeniowe dla poszczególnych klas betonu	217
8. Drewno	218
8.1. Najważniejsze gatunki drewna i ich zastosowanie	218
8.2. Najważniejsze techniczne własności drewna	224
8.3. Techniczne własności sklejek specjalnych i drewna uszlachetnionego	226
8.4. Współczynnik rozszerzalności liniowej drewna	227
8.5. Moduł sprężystości drewna	227
8.6. Naprężenia dopuszczalne dla drewna	228
8.7. Wykresy własności mechanicznych drewna	228
9. Tworzywa sztuczne	230
9.1. Własności i zastosowanie tworzyw sztucznych	230
9.2. Własności tworzyw termoplastycznych	234
9.3. Własności tworzyw termoutwardzalnych	236
9.4. Wykresy własności mechanicznych niektórych tworzyw sztucznych	238
10. Guma	241
10.1. Wykładzina gumowa IOA-4	241
10.2. Wykładzina gumowa TK 19	241
10.3. Klej TK 20	242
10.4. Klej EK 1	242
10.5. Klej PA-299	243
11. Szkło	244
11.1. Szkło naturalne „Fiolax”	244
11.2. Szkło płaskie, sodowo-wapniowe, okienne, ciągnięte maszynowo	244
11.3. Szkło borokrzemowe „Silwit”	245
11.4. Szkło borokrzemowe „G-20”	245
11.5. Szkło piankowe	245
11.6. Szkło kwarcowe przezroczyste	246
11.7. Szkło kwarcowe — matowe	246
11.8. Szkło termosowe	247
11.9. Szkło aparaturowe, sodowo-potasowe	247
11.10. Szkło do opakowań odczynników chemicznych — oranżowe	248
11.11. Szkło termometryczne	248
11.12. Szkło laboratoryjne „Termisil”	248
11.13. Szkło ołowiowe „Komplex”	249
11.14. Włókno szklane bezalkaliczne	249

12. Tworzywa węglowe	. 250
12.1. Własności fizyko-mechaniczne wykładzin piecowych (bloków węglowych)	250
12.2. Charakterystyka techniczna kitów kwasoodpornych do łączenia wykładzin węglowych	251
12.3. Własności fizykomechaniczne tworzyw karitowych.....	251
12.4. Własności fizykomechaniczne gralanu F	252
12.5. Własności fizykomechaniczne płytek wykładzinowych karitowych.....	253
12.6. Własności fizykomechaniczne płytek nienasyconych	254
12.7. Wymiary produkowanych płytek i ich zastosowanie	255
12.8. Własności tworzyw filtracyjnych węglowych.....	256
12.9. Własności czystego grafitu	256
12.10. Własności fizykomechaniczne tworzyw stosowanych do drobnych wyrobów	.257
13. Skrócone tablice odporności korozyjnej	258
Literatura	262